

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה – עיכוב ביצוע

בפני ערר לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 2 בינואר 2023 שלא לאשר העסקת העוררת.

באשר לדחיפות בקבלת החלטה על עיכוב ביצוע. מעונות היום עושים מאמצים שלא להשאיר תקן פנוי ללא שיבוץ, ולכן ערר ללא מענה משמעו - חשש ממשי שהעורר, כמעט תמיד עוררת, ימצא את עצמו ללא אפשרות לחזור למקום עבודה אם יתקבל הערר. לא למותר לציין כי המטפלות המועסקות במעונות היום הינן עובדות בשכר נמוך וללא רשת ביטחון סוציאלית אלא מינימלית. אם לא די בכך, לפי טענה, העוררת גרושה המפרנסת את משפחתה בדוחק משכרה כסייעת במעון יום.

מנגד, יצוין כבר עתה, המשיב התבסס בהחלטתו על חזקות שבעצמן מבוססות על נוהל שנועד להתוות את שיקול דעתו, ולא התייחס לטענות שהעלתה העוררת בשימוע או לאירוע בגינו קיים לעוררת תיק החקירה.

הערר הוגש באמצעות ועד עובדות במרחב [REDACTED] כשיו"ר הוועד היא גם מנהלת [REDACTED] אשר ביקש את העסקת העובדת.

רקע וטענות הערר

החלטת הממונה התקבלה נוכח תיק חקירה הקיים לעובדת בחשד להזנחת קטין או מי שאינו מסוגל לדאוג לצורכי חייו – סעיף 362(ג) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 בגין אירוע מיום 19 ביולי 2022 (להלן – האירוע).

טענות הערר – לפי הטענה, העוררת עובדת במעונות [REDACTED] כעשור במסירות רבה ומתוך אהבה למקצוע ולילדים. העוררת טוענת כי תיק החקירה נפתח בגין תלונה שהוגשה למשטרה ע"י הורים לפעוטות המעון, וכי בחקירתה במשטרה ביולי 2022 לא הוצגו בפניה ראיות כלשהן המאמתות את החשדות, וזאת על אף שנלקחו צילומי האבטחה הרלוונטיים מהמעון. עוד צוין בעקבות החקירה הורחקה העוררת מהמעון ל-15 יום, עד ליום 12 באוגוסט 2022; ביום האמור הגיעה העוררת לביהמ"ש לפי זימון, אז נאמר לה שהיא רשאית לחזור לעבודה במעון.

לערר צורפה גם פנייה שמתוארכת ל-7 בדצמבר 2022 מאת עו"ד מטעם העוררת למשטרת [REDACTED] בבקשה לזרז את הטיפול בתיק. לטענת הערר, ביום 4 בינואר 2023 הועבר התיק לפרקליטות מחוז [REDACTED] מהמשטרה.

עוד צורפה לערר המלצתה מיום 8 בדצמבר 2022 של מנהלת המעון שביקש את העסקת העוררת (היא גם יו"ר ועד העובדות באמצעותה הוגש הערר).

עיקרי נימוקי ההחלטה

המקרה מעלה סוגיות רחב רבות הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש, וכל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום. אאיר רק את המעט הדרוש להחלטה על עיכוב ביצוע בלבד, מבלי להעמיק.

1. ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. כדי לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת, נקבע נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום (להלן – נוהל רישום פלילי).

תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מפתחת תיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדין מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מציג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, ואילו תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים בחשד לביצוע עבירה כאמור". המשמעות היא ששיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס ההחלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים.

2. הממונה נסמך, כך לפי סעיף 3 בהחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. עוד עולה מסעיף 6 בהחלטת הממונה, כי על המבקש את ההעסקה, גם אם רק נפתחה נגדו חקירה, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור. בשולי הדברים יאמר כי דרישה זו של הממונה קשה שבעתיים במהלך חקירה שכן, ראשית, חומרי חקירה כגון צילומי האבטחה אמורים להיות בידי המשטרה ולא בידי העוררת (בוודאי אם מדובר בסייעת ולא בבעלות הגן), ושנית – החשוד מנוע מפעולות שונות מחשש לשיבוש הליכי חקירה.

3. לא נעלם מעיני כי מדובר בתיק חקירה בחשד לביצוע עבירה המצויה בחלק א' לנוהל רישום פלילי. אלא ש:

(1) הנוהל כאמור אינו מבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה חלוטה לבין מקרה בו רק הוגשה תלונה במשטרה;

(2) ממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה עברו יותר מ-6 חודשים. עם זאת, לא הוצג ע"י הממונה פירוט או מידע אודות האירוע עצמו. זאת בעוד שלפי הנטען בערר מופעלות במעון מצלמות אבטחה;

(3) בעוד שהתקבלה החלטה כלפי העובדת שנגדה הוגשה התלונה, הממונה לא העלה כל טענה בהקשר האירוע כלפי הגן עצמו או הנהלתו, בו לפי הטענה התרחש אותו אירוע של בגינו קיים תיק חקירה לעובדת.

החלטה

1. נוכח כל האמור ובהתאם לסמכותי בהתאם לחוק הפיקוח ולחוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992, אני מורה על עיכוב ביצוע להחלטת הממונה עד ליום 30 באפריל 2023, כך שהעוררת רשאית לחזור לעבודתה באותו מעון שביקש את העסקתה.

2. התיק יובא לדיון בפני הוועדה ככל הניתן עד חודש פברואר 2023.
3. חוק הפיקוח קובע בסעיף 56, כערכאה ראשונה לדיון בהחלטות שניתנו ע"י גורמי המקצוע האחראים על הסדרת פעילות מעונות היום – דווקא ועדת ערר, ולא בכדי. בהתאמה, הרכבה של הוועדה מורכב מרוב (2 מתוך 3) של אנשי מקצוע מהאקדמיה ומתחום החינוך בעלי מומחיות בתחום הגיל הרך, שמומחיותם מאפשרת להם לבחון ולהעריך את מידת ההתאמה של אדם לטיפול במסגרת מעונות יום לפעוטות. משכך, מתבקשים העוררים להביא בפני הוועדה כמה שיותר מידע רלוונטי לקבלת החלטה ולהוכחת טענותיהם. העוררת והמשיב יגישו לוועדה בהקדם כל מידע הקיים בידיהם ויכול לשפוך אור על המקרה ועל עבודתה של העוררת במעונות ~~המסגרת~~ לאורך השנים, ובכלל זה כל החלטות בית המשפט בעניינה של העוררת, ובפרט החלטות בית המשפט שביטלה את הרחקתה של העוררת מהגן, אישורים על הכשרתה של העוררת, חוות דעת עבר על עבודתה וכיו"ב. המשיב יפרט את דרכי הפיקוח על המעון בו עובדת העוררת, ואת כל המידע הקיים בידיו בקשר לעוררת ועבודתה לאורך השנים במעונות ~~המסגרת~~.

ניתנה היום, י"ט טבת תשפ"ג, 12 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר